

Nekdaj in sedaj.

Iz dnevnika nekega starega učitelja.

Poslovenil **Jože Jerom.**

(Dalje.)

Učitelj je dovolj zvedil pri teh ljudeh. Zamišljeno gre proti šoli, ktera pa že po vnanjem ni zaslužila tega imena. Notri stopivši vidi tamno čumnato, ktera je z neko vervijo razdeljena v dva dela. Na eni strani vervi je čevlarjeva miza z vsim potrebnim orodjem. Zraven pa je sedel mojster čevlar in šolmajster; bil je pa tudi ponočni varh, soseskini brič in svinjski čednik; navadno so ga imenovali čednikovega Jaka. Oslabel je že zavoljo starosti in opravil; glavo so mu pokrivali sim ter tje sivi lasi, in na nosu so mu tičala vsa razdrobena očala. Urno je bodil z šilom in vlekel drejto, da ga je bilo veselje gledati. Pri njem na stolu je ležala kneftra in neke zeló raztergane bukve, da je vse hitro pri rokah imel. Na drugi strani vervi se je pa igrala vesela mladina; eni so ceglali za knofe, drugi so se metali in tergali, zopet drugi so se vlačili za raztergane bukve, in so jih popolnoma uničevali. Miz, klopi in stolov ni bilo; če se je hotel kdo uvesti, je mogel na tla počeniti.

Mojster ne zapazi ptujca popred, da otroci nenavadno potihnejo; ves prestrašen spusti potem čevelj na tla, ter ogleduje ptujca od nog do glave.

„Prosim, ne bodite hudi, da vas motim“, pravi novi učitelj, „prišel sem vas rešit od tega težkega dela, in vas lepo prosim, da bi mi kakor skušen učitelj kaj svetovali“. Pri teh besedah poda učitelj mojstru roko; ta pa prime zopet za čevelj in začne godernjati: „Hm! saperlot! prepametna gosposka hoče ves svet prenarediti, pa to ne dá nič; jaz sem mož, ki sem že kaj skusil, sem rokodelec in šolmajster; šolmajster brez rokodelstva mora tukaj poginiti, in če ne pleše, kakor kmetje žvižgajo, mu kmali pot pokažejo, in tudi vam se še more taka pripetiti“. — „Ravno zato vas prosim, da bi mi prav svetovali in pomagali v šoli in domá“, pristavi novi učitelj. „To ni tako lahko“, odgovori ošabni mojster, „kako jaz podučujem, vam čem pokazati; druge reči se bova pa že pozneje pogovorila“.

„Poslušajte, tepci!“ zavpije z debelim glasom odgojitelj in mahne s knefiro po steni, da vsi otroci od straha glave vkup

stisnejo, in še novi učitelj se more ene stopinje nazaj pomakniti, da ktere ne naleti: „Kaj pa imaš zopet tam, Miha? kaj je to za en papir? sim ž njim!“ Ves boječ in zmiraj oči v knefstro operte se bliža učenec, in pravi: „Pismo je mojega očeta, berite ga, in meni povejte, kaj je pisano!“

Ošabno odpre učitelj pismo in začne buhstabirati; njegov obraz se zmiraj bolj merzi in gleda čerke bližje in dalje in zavpije: „Tepec! zakaj mi nisi to že popred prinesel, da bi se bil zvečer naučil in ti sedaj povedal; hitro ga za ušesa zgrabi, mu dá dve dobri zaušnici in mu pismo v glavo verže; hitrejša kakor martinček smukne deček pod vervijo, in se skrije med množico.

„Joža kramarjev! pojdi sim, beri!“ — „Ta bere naj bolje“, pravi šolmajster svojemu nasledniku. Deček stopi na trinog in začne boječ iz bukev brati: „K-e-d-a-r je B-o-g s-več“ ... „Naprej, tumpac!“ zarenči mojster. „Te besede ne morem zgovoriti“, reče deček jokaje. „Pokaži sim“, pravi mojster; pa tudi ne more precej časa stuhtati; zmaja z glavo, in pravi: „Tega ti ni treba vediti“, ter zapodi dečka med množico. „Tako jaz podučujem“, pravi ošabni mojster, „in tako morete tudi vi delati; poskuste, prašajte, kar hočete!“ „Če mi dovolite“, pravi novi učitelj, „se hočem z otroci soznaniti. Povej mi, deček, kje je Bog?“ „Povsod“, odgovori mojster glasno. „Ali jetudi v cerkvi?“ „Ja“ — „Ali tudi na cesti?“ „Ja“ — „Ali je Bog tudi v tej šoli?“ Deček gleda okoli, in reče tiho: „Tudi“. „Ali je tudi v vaši hiši?“ „Naka“, odgovori deček. „Če je Bog povsod, je tudi v vaši hiši“. „Mi nimamo nič Boga“, odgovori deček, in vsi se smejajo, mojster pa si poln veselje roke dergne. „Sedaj pa mi bo kdo iz med vas vedil povedati kak pregovor“. — Dečki se pogledujejo, kakor da bi kaj takega ne bili še nikoli slišali, in se začnejo zopet na vse gerlo krohotati. „No, ali bo kaj, tepci“, se mojster zopet oglasi. „Jaka, ti si zmiraj kaj vedil, ali boš govoril, presneti osel boš“, — ga zagrabi za čop, in ga vzdigne na kviško; deček pa začne kričati: „Kdor se med otrobe meša, ga svinje požró“. Novi učitelj je zopet dovolj zvedil; se priporoči, in naznani, da hoče v sredo šolo prevzeti. (Dalje prih.)